

Rekenkamer

Aan de leden van de gemeenteraden
van Meppel, Staphorst, Steenwijkerland
en Westerveld.

28 december 2023

Onderwerp: Jaarverslag 2023/Jaarplan 2024

Geachte dames en heren, leden van de raad,

Jaarlijks brengt uw rekenkamer verslag uit over de werkzaamheden van het afgelopen jaar. Daarnaast maken wij onze plannen voor het nieuwe kalenderjaar aan u bekend. Om praktische redenen zijn wij eind vorig jaar begonnen met het bundelen van Jaarverslag en Jaarplan in één document zoals dat nu voor u ligt; het Jaardocument 2023-2024.

Algemeen

Samenstelling en secretariaat

In de samenstelling van de commissie is in 2023 geen verandering gekomen. De rekenkamercommissie, nu rekenkamer bestaat uit de heren Herman Beerda, Fred Flentge (leden) en Jan Mastwijk (voorzitter). Het secretariaat wordt bekleed door heer Sybren van Maurik. Hij is in dienst bij de gemeente Steenwijkerland als raadsadviseur/plaatsvervangend griffier en treedt dus ook op als ambtelijk secretaris van de RK.

Werkzaamheden

We hebben in 2023 een tiental keren vergaderd, soms digitaal, soms fysiek. Daarnaast zijn er op verschillende momenten verschillende contacten geweest met de vier gemeenteraden. Dat vond plaats ter voorbereiding van een onderzoek, in de vorm van (groeps-) interviews tijdens een onderzoek en rond de aanbidding en bespreking van een rapport in uw raad. De vanwege Corona ingezette lijn van digitaal vergaderen hebben we ook in 2023 dus deels aangehouden omdat digitaal vergaderen in voorkomende gevallen snel en makkelijk te organiseren is. Bovendien bespaart het tijd en reiskosten.

Eind 2023 hebben wij weer het gebruikelijke 'rondje' gemaakt langs de verschillende gemeenteraden om te inventariseren welke onderwerpen er, naar het oordeel van de raden, voor een rekenkameronderzoek in aanmerking zouden kunnen komen. Over de uitkomsten daarvan leest u hierna meer. De vier bij de personele unie aangesloten gemeenten geven ieder op hun eigen wijze invulling aan de manier waarop de gemeenteraad de contacten met de RK wenst te onderhouden. De ene gemeente hecht aan overleg tussen het presidium en de rekenkamer, de andere gemeente kiest voor een andere vorm van overleg tussen (een deel van) de gemeenteraad en de rekenkamer. Op die manier denken wij dat, na de beëindiging van Klankbordgroep, voor elke gemeente een passend alternatief is gevonden.

Het afgelopen jaar heeft de besluitvorming plaatsgevonden die noodzakelijk was als gevolg van nieuwe wetgeving op het terrein van rekenkamers/rekenkamercommissies. De verordeningen voor de rekenkamercommissies werden ingetrokken en de nieuwe verordeningen op de rekenkamers werden vastgesteld. De zittende commissieleden, de heren Beerda, Flentge en Mastwijk werden eervol ontslagen en in de zelfde vergadering voor zes jaar benoemd als rekenkamerlid.

De rekenkamer is van rechtswege onafhankelijk. Dat houdt onder andere in dat wij als rekenkamer uiteindelijk bepalen welk onderzoek we gaan doen. De gemeenteraad kan ons geen opdrachten geven. Daarmee wil niet gezegd zijn dat wij niet hechten aan het oordeel van raad. De rekenkamer is immers een instrument dat dienstbaar is aan onder andere de controlerende taak van de gemeenteraad. Bij de keuze van de onderzoeksonderwerpen houden wij zoveel mogelijk rekening met de onderwerpen die als mogelijkheid voor onderzoek vanuit de gemeenteraad worden aangedragen. Mits ze uiteraard van belang zijn voor de rechtmatigheid, doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid.

Verderop in dit Jaarverslag/Jaarplan gaan wij in op het per gemeente gekozen onderwerp. Wij zijn van plan die onderwerpen de komende weken in een globale onderzoeksopdracht uit te werken om daarover nog kort met de raad van gedachten te wisselen. We willen in elke gemeente uiterlijk in april 2024 met het onderzoek beginnen.

De nieuwe wetgeving/vacature

De plichtplegingen rond de invoering van de nieuwe wetgeving zijn, zoals hiervoor geschetst, afgerond. De uit de rekenkamercommissie aftredende leden zijn inmiddels benoemd in de nieuwe rekenkamers. Die benoeming geldt voor een termijn van zes jaar. Op grond van de (ingetrokken) verordeningen op de rekenkamercommissies waren de leden benoemd voor een termijn van vier jaar, met een mogelijke verlenging van nog eens vier jaar. De heer Mastwijk maakt sinds 2016 deel uit van de rekenkamercommissies (personele unie) van de drie, later vier gemeenten. Dat betekent dat hij 'onder het oude regime' in 2024 niet meer herbenoembaar zou zijn. De heer Mastwijk heeft, bij zijn benoeming tot rekenkamerlid (voor zes jaar) aangegeven dat hij de twee keer vier jaar volgens de 'oude verordening' wil respecteren en heeft aangekondigd eind tweede kwartaal 2024 te zullen terugtreden. Een procedure die moet leiden tot invulling van de vacature wordt begin 2024 in gang gezet. Afsproken is dat voor beide andere leden een zodanig aftreedschema wordt gekozen dat het aftreden 'geleidelijk' gaat en de continuïteit en consistentie in uw rekenkamer zoveel mogelijk gehandhaafd blijven.

Financiën

De budgetten voor rekenkameronderzoek(en) verschillen per gemeente. Iedere gemeente draagt zelf de rechtstreekse kosten van het eigen onderzoek. Dat geldt ook voor de kosten van het lidmaatschap van de NVRR. De kosten van het secretariaat en de kosten van de leden worden aan elk van de deelnemende gemeenten voor 1/4 toegerekend. Dat leidt voor 2023 tot het hierna volgende overzicht. Voor deze opstelling zijn de door de financiële administratie van uw gemeente aangeleverde cijfers gebruikt. Het is mogelijk dat kosten van onderzoeken op verschillende boekjaren zijn verantwoord. Dat heeft te maken met het feit dat de werkzaamheden zich soms over twee kalenderjaren uitstrekken.

Kosten 2023					
Kostensoort	Meppel	Staphorst	Steenwijkerland	Westerveld	Totaal
Geraamd	€ 31.792,00	€ 25.000,00	€ 31.689,00	€ 24.000,00	€ 112.481,00
Kosten Leden	€ 4.531,77	€ 4.531,77	€ 4.531,77	€ 4.531,77	€ 18.127,06
Kosten secretariaat	€ 3.216,56	€ 3.216,56	€ 3.216,56	€ 3.216,56	€ 12.866,24
Overige	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Kosten onderzoek	€ 18.000,00	€ 19.800,00	€ 19.840,00	€ 0,00	€ 57.640,00
NVRR	€ 410,00	€ 285,00	€ 410,00	€ 285,00	€ 1.390,00
Kosten Totaal	€ 26.158,33	€ 27.833,33	€ 27.998,33	€ 8.033,33	€ 90.023,30
Over/tekort	€ 5.633,68	-€ 2.833,33	€ 3.690,68	€ 15.966,68	€ 22.457,70

Ons uitgangspunt is dat we jaarlijks in elke gemeente minimaal één onderzoek uitvoeren. We merken dat de budgetten onder druk staan. Dat komt deels door marktontwikkelingen, soms in combinatie met het complexer en breder van opzet worden van onderzoeken. In verband daarmee moet ook de nieuwe wetgeving worden genoemd. De ruimere bevoegdheden die de rekenkamer daarmee heeft gekregen, kunnen leiden tot hogere kosten. Waar nodig zullen wij met de desbetreffende gemeente(n) in gesprek gaan over aanpassing van het budget.

Per gemeente

Meppel

Het onderzoek naar participatie is eind 2022 afgerond. Het rapport is in de raad behandeld in de vergadering van 30 maart 2023.

In het voorjaar van 2023 zijn we gestart met een onderzoek naar het Klimaat- en energiebeleid van de gemeente. Dit is een onderwerp dat werd aangedragen vanuit de gemeenteraad. De gemeente heeft het streven om in 2040 CO2-neutraal te zijn. De vraag ligt voor of de gevolgde aanpak van het beleid doeltreffend is en of verwacht mag worden dat, op basis van de gevolgde aanpak, de duurzaamheidsdoelstelling bereikt kan worden. Het onderzoek is inmiddels afgerond; het rapport is naar het college van burgemeester en wethouders gestuurd voor een bestuurlijke reactie. De verwachting is dat wij het rapport begin 2024 kunnen aanbieden aan de gemeenteraad ter behandeling in het eerste kwartaal van 2024.

In 2024 willen we onderzoek gaan doen naar de effectiviteit van het Armoedebeleid. Een dergelijk onderzoek willen we ook uitvoeren in de gemeente Staphorst. In beide gemeenten kwam dit onderwerp vanuit de gemeenteraad naar voren. Het gaat bij dit onderzoek om vragen als: wat is er aan beleid door de gemeenteraad op het gebied van armoedebeleid vastgelegd, hoe werkt het in de praktijk en zijn er verbeteringen mogelijk en/of gewenst.

Wij zijn van plan het onderwerp de komende weken in een globale onderzoeksopdracht uit te werken om daarover nog kort met de raden van Meppel en Staphorst van gedachten te wisselen.

Staphorst

In 2023 hebben we in Staphorst een onderzoek uitgevoerd naar de integraliteit van het beheer van de Openbare Ruimte. Dit vanuit de gemeenteraad voorgedragen onderzoek had als centrale vraag: 'In hoeverre wordt uitvoering gegeven aan de door de raad vastgelegde doelstellingen van het integraal beheer van de openbare ruimte? Wat zijn de ter zake met de gemeenteraad, ook op basis van 'beelden' gemaakte afspraken? Wordt het vastgestelde beleid doeltreffend en doelmatig uitgevoerd en hoe vindt terugkoppeling naar de gemeenteraad plaats?'

Het onderzoek is inmiddels afgerond; het rapport is naar het college van burgemeester en wethouders gestuurd voor een bestuurlijke reactie. Wij verwachten dit rapport eind januari 2024 naar de gemeenteraad te kunnen sturen zodat behandeling in het eerste kwartaal van 2024 mogelijk is.

In 2024 willen we onderzoek gaan doen naar de effectiviteit van het Armoedebeleid. Een dergelijk onderzoek willen we ook uitvoeren in de gemeente Meppel. In beide gemeenten kwam dit onderwerp vanuit de gemeenteraad naar voren. Het gaat bij dit onderzoek om vragen als: wat is er aan beleid door de gemeenteraad op het gebied van armoedebeleid vastgelegd, hoe werkt het in de praktijk en zijn er verbeteringen mogelijk en/of gewenst?

Wij zijn van plan het onderwerp de komende weken in een globale onderzoeksopdracht uit te werken om daarover nog kort met de raad van gedachten te wisselen.

Steenwijkerland

Het onderzoek met als hoofdvraag: 'Hoe krijgt het gemeentelijk beleid wat onder de noemer duurzaamheid gebracht kan worden in Steenwijkerland vorm, wat zijn de resultaten en hoe is dit beleid mede gericht op de inwoners en bedrijven en daarmee op het versterken van duurzaam gedrag van inwoners, bedrijven en instellingen én op het verkrijgen van draagvlak?' is in januari 2023 door de gemeenteraad behandeld.

In 2023 hebben we een onderzoek uitgevoerd naar de duurzaamheid van het toerisme, met als belangrijke vraag: hoe worden de regiogelden voor toerisme ingezet en hoe pakt dat uit voor het duurzaam beleefbaar toerisme in de verschillende gebieden binnen de gemeente? Het onderwerp is vanuit de gemeenteraad aangedragen.

Het onderzoek is inmiddels afgerond en het rapport is aan de gemeenteraad aangeboden. We verwachten dat het rapport in januari of februari 2024 voor de raadsvergadering zal worden geagendeerd.

In 2024 willen we een onderzoek uitvoeren om te achterhalen hoe jongeren (leeftijd 13 tot 30 jaar; vrij breed dus) het voorzieningenniveau en de leefbaarheid in de gemeente ervaren.

Wij zijn van plan het onderwerp de komende weken in een globale onderzoeksopdracht uit te werken om daarover nog kort met de raad van gedachten te wisselen.

Westerveld

In 2023 hebben we in Westerveld om budgettaire redenen geen onderzoek uitgevoerd. Het college van burgemeester en wethouders heeft een onderzoek laten doen naar de doelmatigheid van de toetreding tot ONS (Shared Service Centrum Ons). Dit onderwerp is door de raad van Westerveld genoemd als mogelijk onderwerp om verder uit te diepen. Wij achten dit onderwerp voor onderzoek minder geschikt, temeer omdat het onderwerp binnen de gemeente Westerveld nog niet is uitgediscussieerd en omdat er nog gesprekken lopen met ONS.

In 2024 willen we in Westerveld onderzoek doen naar de taakverschuivingen sinds Corona waarbij taken verschoven zijn naar Welzijn Mensenwerk. Dit om meer inzicht te krijgen in het antwoord op de vraag wie precies welke taken uitvoert en binnen welke kaders afspraken zijn gemaakt.

Tot slot

De rekenkamer dankt de gemeenteraden, de colleges van burgemeester en wethouders en de gemeentelijke organisaties voor de samenwerking in 2023. Wij vertrouwen erop dat ook in 2024 die samenwerking weer aangenaam en vruchtbaar zal zijn.

Met vriendelijke groet,
namens de Rekenkamers van
Meppel, Staphorst, Steenwijkerland en Westerveld.

J.J. Mastwijk,
voorzitter.